

SLOVENE C

Štev. 10.

POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2.
(vhod čez dvorišče nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona štev. 74.

V Ljubljani, v četrtek, 14. januarja 1904.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravljanju
prejeman: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2.
V sprejema naročnino, inserate in reklamacije. —
Inserati se računajo enostopna petivrstna (dolžina
72 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta
26 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upravniškega telefona štev. 188.

Goluchowski in Vatikani.

Razprava v proračunskem odseku avstrijske delegacije o vnanji politiki je bila minoli ponedeljek nenavadno živahna. Kar deset govornikov je po vrsti grofu Goluchowskemu, ministru za vnanje posle, v izbranih besedah izražalo svoje mnenje, ki ni povsem soglašalo z njegovimi trditvami in nazori.

Posebno odločno pa so dr. Šusteršič, knez Schönburg, grof Ledwitz in dr. Tollinger grajali grofa Goluchowskega, ki je pregovoril krakovskega kardinala Puzyno, da je v imenu Avstrije pri zadnji volitvi novega papeža vložil ugovor (veto) proti izvolitvi kardinala Rampolle. Vsi štiri imenovani govorniki so brez ovinkov izjavili, da je s tem korakom avstrijska vlada globoko užalila čuvstva katoliškega prebivalstva, ter izrazili željo, da se to več ne zgodi. Tej želji se je pridružil tudi grof Schönborn.

Grofa Goluchowskega nastop proti Vatikanu sta zagovarjala le nemški nacionalci dr. Sylvester in liberalci starega kopita dr. Pergelt. Zagovarjal se je tudi minister sam, toda v vidni zadregi jako nesrečno, in je tudi zdaj zamolčal vzroke svojega „veto“. Skliceval se je na svojo katoliško vest, ki mu pravi, da ni žalil katoliških čustev. Verujemo, da je grof Goluchowski kot zasebnik dober katolik, a poznamo mnogo takih mož, ki so predobri proti nasprotnikom cerkve. Tudi nočemo ugovarjati, da je delal »bona fide«, toda njegovo osebno prepričanje ni še sodišče, ki more razsoditi to preporno vprašanje.

Grof Goluchowski se je skliceval v svojem zagovoru na dva razloga: prvič na to, da je Avstrija katoliška država, in drugič na pravico iz navade. Oba ta razloga sta šepava in ničeva. Istina je sicer, da so osobito v srednjem veku nekateri vladarji in njihove vlade vplivali na izvolitev papežev. Zgodo-

vina pa tudi potrjuje, da se to ni vedno godilo na korist cerkvi in da nam marsikatera zgodovinske podobe ne ugajajo. Vsak zaveden katoličan gotovo želi, da bodi volitev papeža prosta, neodvisna, in da naj zasede stol sv. Petra oni, ki je najsposobnejši in najvrednejši. In iz te želje se je porodil običaj, da so si nemški cesarji prisvajali pravico, ugovarjati proti temu ali onemu kardinalu, osobito v času, ko so mogočne plemenitaške družine v Italiji motile prosto volitev.

Toda res pa ni da bi bila cerkev kedaj priznala kaki državi to pravico. Četudi so si posamezni vladarji v minolih časih prisvajali to pravico, ta vendar ni nikdar pravno obstajala, ker od cerkve ni bila nikdar priznana. Nasprotno, papeži v vseh svojih izjavah zahtevajo od vsake politike in osebnih koristi neodvisno volitev, in papež Gregor XV. je izdal celo bulo »Aeterni patris« proti veto-pravici.

Tudi je dalje res, da more »narodni« kardinal, ki ne biva v Rimu, izraziti svoje mnenje, da mu ta ali ona kandidatura ne ugaja; toda res ni, da sme tak kardinal le kot pooblaščenec politične oblasti govoriti v konklavu ter z veljavo dotične države vplivati na izvolitev papeža. Ravnotako ni res, da je »veto« neka stara, rezervatna pravica habsburške vladarske krone. Take osebne pravice ni, ker so znani iz vseh stoletij ugovori rimske kurije proti izvrševanju te »pravice«. Da so se kardinali zadnjič, pa tudi pri izvolitvi Leona XII. in Pija VIII. ozirali na željo Avstrije, je vzrok le ta, ker Vatikan ni hotel vznemirjati duhov.

Iz istega naslova si tudi Francija prisvaja veto - pravico, dasi je republika. To kaže, da ta »pravica« ne more biti navezana na osebo. Avstrija in Francija pa si tudi kot »katoliški« državi ne moreta prisvajati te pravice, ker nobena ni katoliška v pravem pomenu besede; preje bi mogli trditi nasprotno.

Ako to trdimo iz prepričanja, nam nihče

ne more očitati, da nismo vsaj tako dobri avstrijski domoljubi, kakor grof Goluchowski sam. Kdo pa je dokazal, da so avstrijski diplomatje nezmožljivi in da njihovo »osebno prepričanje« vedno soglašajo s koristimi države? Ali smo že res sovražniki države, ako smo nasprotniki te ali one vlade, tega ali onega ministra ali višjega uradnika? Da, dobro vemo in poznamo tudi moče, ki nas črnijo na višjih mestih. — Toda mi gremo svojo pravo pot, ker kakor je neomejena naša udanost rimskemu papežu, tako trdna je tudi naša zvestoba presvetlemu vladarju.

Sicer pa ima grofa Goluchowskega prevelika skrb to dobro posledico, da se rimska kurija resno bavi s tem vprašanjem. Iz Rima se namreč poroča, da se kardinali Rampolla, V. Vannutelli in Casetta pečajo s tremi vprašanji: 1. Ali je veto-pravica utemeljena v cerkvenem pravu, 2. ali je »veto« morda pravica iz navade, in 3. kaj naj ukrene rimska kurija. Prvi dve vprašanji so kardinali soglasno zanikali. Glede tretjega vprašanja pa so sklenili, naprositi svetega očeta, da določi posebne cerkvene kazni za vsakega kardinala, ki bi od svoje vlade prevzel kako navodilo glede papežev volitev. Papež Pij X. je odobril ta nasvet ter bode izdal dotično naredbo, s katero se konča tudi navidezna veto-pravica.

Mažaronska kukavščina.

Iz Zagreba, 12. januarja.

Zadnji govor Ugronov v ogrskem saboru je silno vznemiril javno mnenje na Hrvatskem. Hrvati so sicer navajeni na razžalitve od mažarske strani, toda v taki obliki, kakor jih je izgovoril poslanec Ugron, presegajo pa vendar že vse meje dostojnosti in političnega počtenja.

Ugron kar očitno pove, da Hrvati nimajo kralja, niti ustave, niti držav. prava, niti državne oblasti, niti svojega teritorija. Vse to je le v mažarski državi, v kateri so Hrvati le toliko bolji od drugih narodnostij, da smejo rabiti svoj jezik v avtonom-

nih uradih. Hrvatske, po Ugronovi trditvi, sploh ni več, nego je ona le del in sicer so-stavni del velike mažarske države. Zato naj se Hrvati ne domišljajo, da bi mogla nastati med njimi in Mažari kakšna federacija, kajti Mažari hočejo eno državo in sicer le mažarsko. Hrvati pa naj bodo Mažarom zahvalni, da so jim oni pustili več slobode nego ostalim mažarskim narodnostim.

Vsi hrvatski opozicionalni časopisi so odbili najodločnejše ta grdi napad od mažarske strani na hrvatsko samostanost. Storili so svojo domoljubno dolžnost, kakor tudi občinstvo, ki je javno ugovarjalo proti tem nezasišanim razžalitvam. Žalostno pa je, da se za Hrvate v celem ogrskem saboru ni zavzel nobeden poslanec, niti član vlade. Minister-predsednik Tisza je sicer Ugronu odgovorjal, ali se ni niti z besedico dotaknil onega odstavka, s katerim je bila Hrvatska tako ponižana. Iz tega se vidi, da je ogrski vladni prav, če se na ta način gazi državni temelj in zakon iz leta 1868. Vlada ogrska misli ravno tako kakor opozicija o Hrvatski ter prepušča opoziciji, da vrši mesto nje nepošteno delo. Še žalostnejše pa je, da se za čast Hrvatske ni oglašil niti hrvatski minister, niti kateri hrvatski poslanec, katerih je vendar nekoliko bilo v saboru. In to je najboljši dokaz, kako gnilo je naše mažaronstvo. Za hrvatskega ministra so postavili človeka, ki je bolj Mažar nego Hrvat, in ki sploh ni sposoben za to službo, saj do zdaj ni še besede izpregovoril za Hrvatsko. Vsa njegova služba je, da pobira mastno plačo in da podpisuje za Hrvatsko škodljive postave. Mažaronski hrvatski poslanci pa tudi niso nič bolji. Molče že leta in leta na grozno škodo Hrvatske, kar so sami priznali pred nedavnim v hrvatskem saboru.

Omenjeni dogodek v ogrskem saboru pa je dokazal, da naša stvar ne gre na bolje, marveč da nam preti vedno večja nevarnost iz Ogrske.

Ali narod je spregledal; v njem je velika moč.

Tudi glasoviti Košut je rekel leta 1848, da ne more najti na zemljevidu Hrvatske. Kmalu pa se je prepričal, da Hrvatska ni propala, nego da se je vzdignila vsa ko en moč, da obrani svoje pravice. Kar je bilo nekdanj, ni izključeno, da se ne bi moglo ponoviti.

LISTEK.

Pisma s pota.

Poljski napisal H. Sienkiewicz.
Posl. Podravski.
(Dalje.)

Ameriške naselbine.

Vlak je drdral sedaj po odprtem tiru, po ravnini, na katere koncih so bila videti drevesa brez listja. Okolica je bila obljubena. Na obeh straneh železnice so bile »farme« s čednimi hišicami v švicarskem slogu. Krajina je bila zelo podobna poljski deželi. Kmetije, kolikor mi je bilo mogoče oceniti pozimi, se ne morejo kosati z nemškimi, belgijskimi ali francoskimi. Slaba gospodarska poslopja, pomanjkanje plotov, pomanjkanje jarkov: vse to te spominja zahodne strani Podlesja ali Pinšdine. Zemlja je videti rodovitna; ker pa je le slabo obdelana, je nekako pusta in otožna za oko, privajeno na bujno kulturo v zapadni Evropi. Povsod se vidi v snovanju kmetij neka nsglica; človek spozna takoj, da naseljniki še časa niso imeli, nastaniti se in

okrasiti svoje domovje. Dasiravno smo se vozili neprestano po newjorški pokrajini, ki je najbolj obljubena in najbolj obdelana izmed vseh, so ponekje »farmerske« hišice, stoječe na planoti sredi gozda, videti še povsem nove, kakor bi bile šele ravnokar prišle izpod sekire. Naokrog ni videti niti senčnih dreves, niti sadnih vrtov, marveč samo gozd ali, kakor daleč oko sega, cele vrste posekanih smolnatih debel, visoke kupe vej in iverov, tupatam zopet velike mlake, polne temne, blatne vode, katero obdaja kakor okvir umazan sneg.

Tu je gozdovja dandanes še toliko, da delajo pioniriji, ki trebijo gozde, kraju pravo uslugo. Večkrat se vidijo osamljene hišice, stoječe sredi gozda in okrog hiše že obdelano polje, katero je še pred letom pokrivala lesna goščava. Podnevi in ponoči se čujejo v teh okolica udarci sekir; prestrašene zveri in ptice se umičejo čimdalje bolj na zapad, in skoro vsakega dne se pojavi iz gozdnega mraka nova ravan na beli dan, čakajoča samo rok in plugov, da se spremeni v rodovitno polje.

Po vsem tem, kar sem poizvedel ali

videl z lastnimi očmi, morem smelo trditi, da Američani-domačini sploh niso vzgledni gospodarji. Preveč so živahni, ne žive radi dolgo na enem mestu ter so preveč naklonjeni trgovini. Zaraditega ne kupi Američan zemljišča, ako ga že kupi, da bi se na njem nastanil ter ga zapustil otrokom in vnukom, marveč vsled spekulacije. Spekulant pridobi kos gozda ali puste stepe, kar ga stane malo, včasih celo nič, ogradi ga s plotom, postavi hišo, razgrebe nekoliko naokrog zemljo in potem proda to kot gotovo »farmo« (kmetijo) mnogokrat z velikim dobičkom izselnikom ali domačim kapitalistom. Treba je namreč vedeti, da kolikor je v Ameriki, zlasti v nekaterih državah, še puste neobdelane zemlje, da jo vlada prodaja za nezasišano nizko ceno, ali jo more človek dobiti celo zastonj; nasprotno pa imajo že obdelana posestva, ležeča zlasti v obližju velikih mest, tako visoko ceno, kakor nikjer v Evropi. Marsikateri srečen človek, kateri je dobil zastonj toliko zemlje, kolikor mu je ugajalo, jo je prodal potem za pet, šest sto, celo za tisoč dolarjev, ako je vzrastlo v bližini naenkrat in nepriča-

kovano veliko mesto, kakor se pogostoma pripeti v Ameriki. Prigodi se, da nastane mesto kje v puščavi ter raste nekaj časa kakor goba, potem pa se pokaže, da je ta prostor neprilichen, da nima zdravega podnebjja, ali se izčrpajo prirodna bogastva, in prebivalci se ne pomišljajo dolgo, naložijo na vozove ženo, otroke, hišno orodje ter odrinejo tjakaj, kamor jih oči neso. Mesto, broječe nekoliko tisoč prebivalcev, se spremeni v revno naselbino, ali pa povsem izgine z zemeljskega površja.

Kdor pa ne vzame zemlje na spekulacijo, marveč da jo obdeluje ter ima nekaj sredstev, naredi pri tem le redkokdaj izgubo. Pogostoma si kupi izseljenec, ki je vse svoje življenje trpel revščino v Evropi, ali kak ponesrečenec na morju, želeč si tišine in samote, voz, nekoliko hišnega orodja in gospodarskih strojev, vzame ženo in otroke ter odrine na daljni zapad v pustinjo. Izbere si prostor, ki mu najbolj ugaja, navadno v obližju gozda ali reke, si postavi hišo, ogradi kos polja in se naseli stalno. Od tega časa je zemlja, katero je posedel, njegova last. Vsakega, kdor bi se drznil seči po njej, ne

Avstrijska delegacija.

Prihodnja plenarna seja avstrijske delegacije se vrši zopet v četrtek, 21. t. m. Na dnevnem redu je razprava o zunanji ministriji. — Proračunski odsek je včeraj nadaljeval razpravo o vojaškem etatu, in sicer najprej o ogrskih vojnih zahtevah. Prvi je govoril Derschatta, ki je imenom nemških strank stavljal predlog, naj delegatje državnega zbora izjavijo, da so vse naredbe glede vodstva in notranje organizacije skupne armade izključno vladarjeva pravica, ki jo izvršuje brez sodelovanja odgovorne vlade, ne da bi prišla glede tega splošna določila o sodelovanju merodajnih faktorjev v poštev. — O izjavi vojnega ministra glede službenega in poveljnega jezika je dejal, da je popolnoma zadovoljiva zlasti za nemške narode. Popolna novotarija je, da se znanje nemškega jezika več ne zahteva za podčastnike. Grof Schönborn je povedal, da je ministrov govor napravil nanj prav ugoden vtis. V armadi pa je za vse enako vojaško pravo, a z upeljavo madjarskega jezika v vojsko bi nastali v njej narodnostni prepri, zato ga veseli, ker po ministrovih besedah ostane vse pri starem. Dr. Susteršič je govoril: Ako bi se slo samo za to, da izrečemo vojnemu ministru zaupanje o njegovih poštenih namerah, da vzdrži skupnost in enotnost armade, katera načela priznavam tudi jaz brezpogojno, bi glasoval za to zaupnico. Ogrski dovoljene koncesije bi v slučaju, da se izpeljejo, omajale enotno sestavo v armadi in njihova posledica bi bila samostojna madjarska armada. Glede zunanjih znakov bo nedvomno prišel samostojni značaj ogrske armade do veljave. — Največjega praktičnega pomena je premeščanje madjarskih častnikov k ogrskim polkom, kakor tudi prerasnava vojaškega pouka na Ogrskem. Tekom časa bo nedvomno prišlo do tega, da bodo v avstrijskih polkih služili ogrski častniki postali izjeme. Na izobraževalnih zavodih bo korak za korakom prodiral madjarski narodni duh, in ta madjarski duh ne bo duh Deakov, ampak Košutov, Barabasov ali Ugronov. Cislitvanja plačuje dandanes za vzdrževanje skupne armade znatno večjo kvoto, kakor bi bila ona, ki bi odgovarjala razmerju števila ogrskih in avstrijskih novincev. Za l. 1904 plačamo z ozirom na carinske dohodke 75 milijonov kron več. Ker pa je vsled koncesij postala skupnost armade dvomljiva, nastanejo za ljudskega zastopnika najresnejši pomisleki, ali naj glasuje za zahtevano sredstva za armado. 70 mil. kron bi v Avstriji znali dobro porabiti.

Popovski se strinja z izvajanjem dr. Derschatte. Grof Kottulinsky se s hvalnostjo spominja ministrskega ekspozice. Ogrske vojaške prenosne po njegovemu mnenju ne morejo imeti za posledico razdelitve armade, ali pri raznih okoliščinah bi to bilo mogoče, ako bi vojna uprava glede koncesij šla predaleč. Knez Schönburg se popolnoma strinja z vojnim ministrom. Grof Dzeduszycky in ostali Poljaki stavijo popolno zaupanje v modrost najvišjega vojnega poveljnika. Na rodne in politične zmešnjave se ne smejo zanesti v armado, ker to je zanjo največja nevarnost. Poljaki bodo glasovali za potrebne vojne zahteve. Dr. Kramar ne taji, da so ministrove besede glede narodnostnih pravic v armadi ugodno nanj vplivale. Ako bi bila armada res ljudska, skupna armada vseh narodnosti, potem ne bi na Ogrskem nikdar prišlo tako daleč.

Vojni minister Pitreich se je zahvalil za priznanje in je zatrdil, da bo gledal na to, da se ohrani skupna vojska. Ne gleda pesimistično v bodočnost. Stališče vojne

čaka pravda pred sodniki, marveč kroglja iz rok lastnika, ali pa, ako se nahajajo v obližju v puščavi druge naselbine, poslužujejo se prava lynch, ki je še strašnejša obsodba iz rok regulatorjev ali izvršiteljev tega razbojniškega prava.

Takšni naselniki si kajpada redko prigospodarijo milijone, pa tudi izgub nimajo nobenih. Ker nimajo komu prodati žita ali živine, ne dobé seveda denarja, toda čemu bo človeku denar v puščavi? Imajo dovolj hrane, imajo potrebno obleko, otroci vzrastajo kakor hrasti, starejši zleté iz gnezda ter se nastanijo v obližju. Tako jim teče življenje sicer nekoliko divje, toda mirno, brez skrbi kaj bo jutri, in človek se še dobro ne ozre, že napoči večer in zahod solncanogovega življenja, lep kakor na stepi.

Pogostoma se pripeti, da zaide v obližje takšne naselbine v puščavi drugi naselnik, potem tretji, deseti, stoteri; zemlja, ki jo je dobil prej vsak zastopnik, jame pridobivati ceno, ki raste nenavadno urno, in čez nekoliko let naraste cena takšne kmetije, ki lastnika poprej ni ničesar stala, do sto tisoč dolarjev.

uprave je, da morajo v vojski vse narodnosti imeti isto stališče. — Bil je vsprejet resolucijski predlog dr. Derschatte; začela se je generalna razprava o rednih stroških za armado. Popovski je govoril za odpravo triletno vojaške službe in drugega službenega leta enoletnih prostovoljcev, in pa premembo § 31. brambene zakona. — Vojni minister je odgovoril, da so zakonski načrti za dveletno službo že izdelani. Zato pa bo število novincev zvišano. — Dr. Susteršič je spravljal v razgovor vprašanje o dvoboju. Glede nasilnega dvoboja, ki nasprotuje načelom slobode vesti, se je položaj v armadi poostiril. Ljudstvo najstrožje oboja to stališče vojne uprave, in govornik vpraša vojnega ministra, kako hoče opravičiti sovražno postopanje vojne uprave napram zvezi proti dvoboju.

Vojni minister se je v svojem govoru strinjal s človekoljubnim ciljem te lige, vendar častnikom ne more biti pristop dovoljen.

Prihodnja seja je jutri.

Avstrija na delu v — Makedoniji.

Avstro-ogrski poslanik v Carigradu, baron Calice, je znal pripraviti in navesti sultana Abdul-Hamida, da je privolil v željo Avstro-Ogrske, da more ta poslednja zgraditi v Makedoniji tiste železnične proge, ki naj bi bile po njem željaz koristne toliko Turčiji (?), kolikor Avstro-Ogrski, Makedoniji in Albaniji! Vse te nove železnične proge bi imele izhajati iz Monastira v Makedoniji. Njihova smer bi se smela raztezati z ene strani proti Egejskemu morju, z druge strani proti Jadranskemu morju, a s tretje strani proti Drini in Limu. Glavna proga bi bila torej vsakakor ona strategična in merkantična železnica, ki bi vodila iz Monastira proti Jadranskemu morju v Drač (Durazzo) spajajoča že obstoječo proggo Solun-Mitrovia, dočim bi se iz Mitrovice hitro potegnile železne proge do Sarajeva. Proga Drač-Struga-Ohrid-Monastir bi imela posebno veliko strategično važnost, ker bi direktno vezala Egejsko morje z Jadranskim morjem, to je Solun v Dračem. V dopolnilo, ali kakor v strategično železnično zaledje, bila bi proga Valona-Gorica-Kostur-Verija-Solun. K temu bi se zgradila še prekrizna železnična proga Veles (Kjuprili), Prilip (Perelepe), Monastir (Bitolj).

Vse te železnične proge bile bi ozko-tirne, kakor so vobče tudi državne železnice v Bosni in Hercegovini. Ostal bi torej isti železnični tip v Bosni, Hercegovini, v Makedoniji in Albaniji! A to je tisti tip, ki ravno in najbolj zanima avstro-ogrsko vlado, da bi ga izvela v teh deželah ne samo iz strogo strategičnih, ampak tudi prometnokomercialnih in političnih razlogov. Da se Avstro-Ogrska močno žuri v tem pogledu, temu je najboljši dokaz ta, da baron Calice vsak dan obiskuje Yldiz-Kiosk. Vse kaže, da je že dobil dovoljenje v tem pogledu. Pred pričetkom spomladi stojimo torej na pragu ne samo velikih narodno-gospodarskih metamorfoz, ampak tudi ob žrelu močnih političnih dogodkov.

Ogrsko.

Državni zbor je v včerašnji seji dokončal v eni uri razpravo o zakonskem načrtu glede števila vojaških novincev. Grof Tisza je namreč le pod tem pogojem dovolil zvišanje uradniških plač, ako pride tozadevni zakonski načrt že kot včeraj na dnevni red. Ker je določeno število novincev, je prišel danes na dnevni red drugi zakonski načrt o dovolitvi kontingenta novincev. Nadrobna razprava je bila s tem za kake tri dni okrajšana, ker tako dolgo bi obstrukcija še lahko zatezala razpravo.

Potem je zbornica prešla v posvetovanje zakonskega načrta o uradniških plačah in je vsprejela zakonski načrt. Predvčerajšnji dolgi govor vojnega ministra Pitreicha v avstrijski delegaciji je vzbudil med poslanci živahno pozornost. Liberalno in Košutovo stranko je govor popolnoma zadovoljil, le Ugronova stranka ima gotove pomisleke, ki jih bo v zbornici tekom rekrutne razprave gotovo še spravila v razgovor.

Položaj v monarhiji.

Za kulisami delajo pridno priprave, da bi omogočili bodoče zasedanje. Ali bo delo uspešno? Teško, ker Čehi kar brez vsega ne bodo opustili obstrukcije, ker bi se sicer onemogočili pri svojih voličih. Kaj bo prineslo novo leto in kako se bodo razvijale stvari v prihodnosti? Prorokovati je težko, a še najtežje v državi, ki nosi historično ime: država neverjetnosti, in kjer se razmere hitreje menjajo, kot vreme. A eno je gotovo: Avstrija in češki narod sta tako tesno združena, da je zastoj vsak napor, napraviti red v državi, ne da bi bilo rešeno češko vprašanje.

Pogovor s Sarafovom.

Nek. popisnik »Giornale d'Italia« je imel v Rimu pogovor s Sarafovom, ki je priznal sedeče: »Makedoncem se ne zdenameni Avstrije in Rusije odkritostni. Ti

dve velesili imati skrivno pogodbo, nič preje ne storiti, dokler ni prišel čas, da se dežela razdeli. Dalje skuša druga drugo prevarati, ker nobena ne ve, kaj bo druga storila v kakem slučaju. — Tako manjka medsebojnega zaupanja. Raje imamo, da ostanemo pod turško vlado, ker se nam tako nudi upanje na svobodo, ki bi pa bila pod rusko ali avstrijsko vlado nemogoča. Le Angleška, Francija in Italija, katerim edino zaupamo, ker ne mislijo na osvojitve Makedonije, morejo spomladi preprediti nove vstaje in vojno med Bolgarijo in Turčijo. Te naj imenujejo evropskega guvernerja pod turško nadvlado z avtonomijo, kakor jo ima Kreta. Rusija in Avstrija se ne bosti drznili temu nasprotovati, ker je to le izvršitev berlinske pogodbe in ker imati še drugod čez glavo nujnega opravila.«

Iz brzojavk.

Pariz. Iz socialistične radikalne skupine je izstopilo 50 poslancev. Doslej je štela ta skupina 115 poslancev. Tudi še več drugih poslancev izstopi. S tem zgubi ta skupina mnogo veljave.

Praga. Kardinal Skrbensky se je včeraj popoldne vrnil iz Berlinu.

Genova. Neki tukajšnji list poroča, da bo sv. oče v kratkem na vladarje in načelnike držav poslal pismo, v katerem bo uradno naznanil svoj nastop na prestolu sv. Petra ter pridejal opazke o razmerju med državno in cerkvi.

Carigrad. Porta je naznanila poslanikom Rusije in Avstrije, da bo izdala splošno amnestijo, od katere bodo izključeni le napadalci z dinamitom na železnicah in v Solunu. V makedonskih krogih se govori, da je notranji makedonski odbor sklenil umoriti vse pristaše Zankova.

Dunaj. Avstrijska delegacija bo imela v četrtek, 21. t. m. plenarno sejo.

Belgrad. 100letnico oslobojenja Srbije po Karagorgjeviću bodo letos slovesno praznovali.

Budimpešta. V Nensohlnu na Ogrskem umrl škof Karol Rimely je bil vzgojitelj umrlega prestolonaslednika.

Rim. Sarajev se hoče tu sestati z Ricciotti Garibalijem, ki namerava sestaviti četo prostovoljcev, katera bi šla na pomoč makedonskim vstašem.

Praga. Odbor mladočeške stranke je naznanil v »Narodnih Listih«, da naj volijo mladočeški volivci kmetskih občin Jaromer-Kraljevi Gradec pri dopolnitvi volitvi agrarca Kolensky V tem okraju namreč kandidira tudi grof Adalbert Sternberg, toda njemu zelo nasprotujejo Mladočehi in tudi druge češke stranke. Ko je pred kratkim sklical shod, so ga nasprotniki prisilili, da je moral zapustiti shod.

Zagreb. Že dva dni se neprenehoma vrše demonstracije. Mnogo razburjenja je povzročila vest, da je prišel poslanec Ugron sem. Ponoči so bila razbita vsa okna na kolodvoru.

Dunaj. Zadoja vojaška konferenca pod predsedstvom cesarjevim se je bavila predvsem z osebnimi zadevami. V kratkem bo več višjih poveljniških mest izpraznjenih in izpopolnjenih z novimi močmi.

Belgrad. Skupščina je sprejela točko tiskovnega zakona, ki določa varstvo častnikov.

Štajerske novice.

Iz St. Jurja ob juž. železnici. Slov. kat. bralno društvo je v minolem letu razposodilo 2900 knjig. Gotovo lepe število v poldrugem letu obstanka. Ker društvo nima zadostnih denarnih sredstev, so nam precej knjig podarili razni prijatelji, katerim se iskreno zahvalimo. Posebno se zahvalimo: Dež. odboru, Blaznikovi tiskarni, g. kaplanu Potokarju, g. M. Ašču, gspđ. M. Orač, gg. A. Kristanu in A. Robuzi in drugim. Odbor udano prosi vse, ki imajo odveč knjig, naj jih blagovole podariti društvu, ki boče jako hvaležno.

Divja krava. V ponedeljek dne 11. t. m. je bil semenj na Planini. Na semenj je prignal kravo posestnika Perčiča hlapec Martin Forstner. Krava pa je zdvijala, bodla in devila po trgu, da so ljudje bežali na vse strani. Hlapcu je raztrgala vso obleko, da je bil bolj strašilo podoben nego človeku. Čimbolj so kravo mirili, tem ljueteje je divjala. Končno se hlapec ojunadi, zgrabi vrvi ter si jo ovije okrog roke. Krava pa ga podere na tla, stopi mu na roko ter jo prelomi. Kravo so vendar spravili v hlev, hlapca pa, ki je služil pri tem gospodarju šele teden dni, v celjsko bolnišnico.

Poštna vest. Poštari g. Emil Svišay v Pristavi je na lastno prošnjo prestavljen v Rogatec.

Pri ptujskih obč. volitvah je bilo v II. razredu oddanih le 15 do 28 glasov.

Bralno društvo pri Kapeli imelo je dne 10. t. m. obč. zbor. Po pregledu računa in odobrenju istega vršilo se je vpisovanje novih udov, katerih se je oglašilo 63. V odbor so voljeni: Zemljšč, Jurjevič, From, Meško, Golob in Horjak. Naposled je gospod po-

tovalni učitelj B. e. l. e. razlagal o novih trtnih nasadih v lahko umljivem govoru, zakar mu izreka najiskrenejšo zahvalo — odbor.

Ormoško učiteljsko društvo. V »Slov. Narodu« z dne 12. januarja je bilo v poročilu o izidu volitve v odbor zgoraj navedenega društva čitati, da je doseđena načelnik Ernest Slanec vsako zopetno izvolitev odklonil. Ta trditev je neresnična in treba jo je v toliko popraviti, da se je gospod Slanec šele tedaj odpovedal načelnikstvu, ko ni dobil povoljnega števila glasov. Njegovo samooblastno postopanje v društvu, pa tudi izven društva, zlasti pa njegovo cikanje na nemške narodno stran je nagnilo navzoče učitelje-volilce, da se pri volitvi na njegovo osebo niso mogli ozirati v toliki meri, kakor bi to on sam želel. Toliko v pojasnilo. »Slov. Narod« pa naj dotično svoje poročilo resnici in ljubovtem smiselu popravi.

Slovenščina v uradih. Poročali ste, da so pred novim letom sklenile vse občine kozjanskega okraja slovensko uradovati in le slovenske dopise sprejemati. To je res hvale in posnemanja vredno. Kar se tiče naših uradov v Kozjem, smo s. c. kr. sodnijo lahko zadovoljni. Pripoznamo, da nam je Slovencev dokaj pravična. Nerazumljivo nam je le, zakaj kazenski sodnik, Slovenec g. dr. Š., v najnovejšem času zahteva od župnih uradov »ex officio Taufschein« v blaženi nemščini. Kaj pa c. kr. davkarja?! Tam pa so skoraj sami Nemci (!), Slovenskemu uradovanju in slovenskim težnjam nasprotni. Slovenske davčne uradnike pošiljajo na Zgornje in Srednje Štajarsko, k nam pa ljudi, ki so nezmožni uradovati slovenski. — Pa, g. urednik, o tem bomo še govorili drugokrat in gotovo tudi na drugem mestu!

Zasluzen učitelj. Prihodnjo soboto praznuje na Pištanjju velezaslužni, vpokojeni nadučitelj g. Jožef Čížek v krogu svojih ožjih prijateljev svojo 70letnico. Rojen je bil dne 16. januarja 1834 pri Sv. Križu na Murskem polju. Čez 40 let je neumorno deloval na pištanski šoli, dolgo vrsto let sam, kjer je podučeval do 150 otrok. Razun tega je opravljal prav marljivo orgharsko službo ves čas tukajšnjega bivanja. Pred poldrugim letom je praznoval 50letnico učiteljevanja in s to slovesnostjo zaključil svoje plodonosno-trudapolno delovanje ter stopil v pokoj. Skoraj eno leto prej je prosil krajni šolski svet pištanski za višje odlikovanje priljubljenega in od vseh čislana nadučitelja; isto je storil župni urad in vse tri občine: Pištani, Drensko rebro in Zdole. Prošnje je podpiral tudi okrajni šolski svet kozjanski, a od onega časa preteklo je že poltretje leto, vendar zaprosenega odlikovanja ni od nikoder. Običalo je v »prijaznem« nam Gradcu, kjer zna vse preprediti znani »prijatelj« Slovencev, Ambrožič. Ko bi bil g. Čížek nemškutar in nekriščanskega duha, zdavno bi mu že kako odlikovanje dičilo prsa, ker pa je zvest svojemu narodu in cerkvi, ne dobi ničesar. Pred par tedni dobil je le kolajno za 40letno zvesto službovanje. A nič za to! Gosp. nadučitelj, Vaše plačilo je ljubezen mnogih hvaležnih učencev, ljubezen Vaših prijateljev, največje plačilo pa Bog, kateremu ste bili vedno zvesti.

Drvo ubilo je v gozdu pri sv. Jerderti na pošti v St. Petru uslužbenega hlapca Petra Repiča.

Umrl je v Mariboru posestnik tovarne za usnje Anton Nasko v 61. letu svoje dobe. — V Vuzenici je umrla posestnica gospa Marija Rottner, rojena Pachernig, v 66. letu svoje dobe. — V Gradcu je umrl inspektor c. kr. priv. juž. železnice g. Franc Kautzner.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 14. januarja.

Premogova žila. Poroča se nam: V Jazbini, občina sv. Gregorja, med Laščami in Ribnico, so zasledili dve žili premoga, ki je najboljše vrste, znan pod imenom antracit. Ker sta žili precej debeli, je upanje, da je premoga mnogo. Radi zime se je delo v jeseni prekinilo. Kopenje bodo nadaljevali, ko nastopi lepo vreme. Po sedanjih izkajih morajo biti v zemlji veliki zakladi premoga, katere je treba zdigniti. Ker pa je treba za kopenje precej denarja, zato lastnik prostosledov išče tovarišev. Naslov: Franc Jontes, posestnik in podobar v Vel. Laščah.

Ne v Ameriko! Ministrstvo za notranje posle je razposlalo na vse deželne vlade to-le svarilo: V Ameriki so mnoga industrijska podjetja ustavila delo. Zato imajo industrijski delavci jako nizke plače in mnogi so odpušteni. Te razmere utegnejo trajati celo leto. Mnogi izseljenci so prisiljeni, da se vračajo v domovino. Vsed tega pa imajo

vsi parniki že za mesec naprej oddane svoje prostore za potnike, ki morajo torej čakati. Od 1. oktobra do 10. novembra se je preko Novega Jorka vrnilo v Evropo 27.000 izseljencev, prejšnje leto v istem času le 13.000. Največ se vrača Italijanov, Poljakov, Slovkov, Hrvatov in Ogrrov.

Lovi v ljubljanski okolici. Lov občin Meste je bil včeraj na dražbi. Dosedaj so imeli lov mestni kavalirji, včeraj je pa dobil lov za 480 kron gostilničar gospod Dolničar. Lov se bo dobro izplačal, ker so prejšnji najemniki dobro zaredili živali. Prihodnje leto pride na vrsto Vič. Kmetje, pozor! Lov ljubljanske mestne občine je oddan za 360 gl. in je bila najemnina izvestnim gospodom kar pod roko podaljšana. Ako bi se tudi lov dal na dražbo, ki gotovo mestna občina imela večji dobiček.

Zahvala. Društvo slov. in hrv. dijakov upodabljalnih umetnosti "Vešana" na Dunaju hvaležno naznanja, da mu je poklonila slav. »Slov. Matica« 32 znanstvenih in beležniških knjig. — Vivat sequens!

Razpisane službe. Pri predstojništvu občine Volcska je razpisanih troje mest redarjev.

Razpisano je mesto pošnega odpravilnika pri c. kr. poštnem uradu v Zagorju (poit. okraj Postojina); letna plača 600 K, uradni pavšal 150 K, letni pavšal 140 K za lokalno dostavljanje poštnih pošiljatev in eventualno tudi letni pavšal 1320 K za vzdržavo vsakdanje poštne vožnje med Knežakom in Št. Petrom. Prošnje v teku treh tednov na poštno in brzojavno vodstvo v Trstu.

Hrvatske novice. Shodi. Shoda v Hercegovacu se je udeležilo 4000—5000 ljudi Srbska samostojna stranka je priredila shod v Ivankovem. — Umrla je v Zagrebu stotnikova soproga gospa Gizela Mrz. — Deželno zadržuje pekovo snujejo v Zagrebu. — Gozdove prodaja knez Thurn-Taxis. — Solnce so včeraj v Zagrebu prvič videli po dveh mesecih — Demonstracije proti Madjarom so se v Zagrebu zopet ponovile. — V Hrvatskem časopisju je živahen boj. Dr. Gustav Gaj očita dr. Josipu Franku, da je dobil od grofa Khuena 20.000 gl., da mu je v znani bošnjakovski aferi pomagal iz zadrege.

Umrla je v Jeličnem Vrhu pri Idriji veleposelstnica gospa Marija Likar, rojena Grošelj v 71 letu svoje dobe.

Novi društvi. Na Slapu pri Vipavi se je ustanovilo »Katoliško slovensko izobraževalno društvo«. — Dne 11 t. m. je imela ustanovni shod nova podružnica »Slovenskega planinskega društva« za idrijski okraj.

Na begu prijet. Dne 4. t. m. po noči je bilo ulomljeno v hišo posestnice Antonije Zele v Hrastju. Ukradenih je bilo 330 K. Orožniki so izsledili storilca v osebi delavca Antona Čepirlo iz Malega Otoka. Aretirali so ga v trenutku, ko je v Postojini hotel stopiti na brzovlak, da pobegne v Trst. — Pri Čepirlo so dobili še 311 kron 98 vin.

Redek slučaj. Občina Hudo, v sodnem okraju Višnja gora, letos k naboru iz vseh treh nabornih letnikov ne bo postavila nobenega mladeniča. Seve je Hudo najmanjša občina v litjskem okrajnem glavarstvu in šteje le 158 duš.

Ljubljanske novice.

Umrl je hišni posestnik in izdelovatelj pohištva, gospod Jakob Naglas, v 86. letu svoje dobe. N. v m. p.

Selitve. C. kr. okr. glavarstvo v Ljubljani naznanja, da se dne 14., 15. in 16. t. m. seli v novoprenarejeno poslopje v Hrenovih ulicah hiš št. 11, vsled česar se v tem času more obdejavati s strankami samo o zelo važnih in nujnih zadevah.

Poštni tat Florjančič je pripoznal, da je ukradel v noči 12. na 13. nov. l. leta tudi poštnemu slugi Gemeinerju na južnem kolodvoru poštno vrečo, v kateri je pa našel samo srebrno žepno uro. Florjančič je mislil, da bo tudi to pot dobil v vreči kaj denarja. Ukradeno uro je policija našla mej Florjančičevimi stvarmi.

Ples natakarev se vrši danes v — kazini. Slovenci menda niso vabljeni na ta ples, ker so vabila samonemška.

Sekiro in gnojnimi vilami. Ivan Korelec in Franc Rastohar, blapca pri Schifferrju na Dovozni cesti št. 4, sta se včeraj zvečer v skladišču za premog sprla, ker je prišel Rastohar pijan domov in ga je Korelec radi tega očel. V prepiru je Korelec zgrabil Rastoharja in ga vrgel na tla. Ko je ta vstal, šel je po sekiro, da bi napadel Korelca, ta pa je vzel gnojne vile, da bi se branil. Nastal bi bil nevaren pretep, da ni to preprečil Ivan Zupan, ki je pijanemu Rastoharju vzel sekiro in ju razmiril. Rastohar je potem čakal Korelca na dvorišču, ta pa je vzel revolver in šel v hlev. Mejem je bil že prišel policaj, ki je oba hlapca vzel seboj na rotovž.

Pomožno osebje tvrde Maks Samassa priredi v soboto, dne 16. jan. t. l. v veliki dvorani puntigamske pivnice, Turjaški trg št. 1, plesni venček. Vabijo se vsi prijatelji! Začetek ob 8 uri zvečer. Vstopnina 80 v.

Nezgoda na elektr. železnici. Včeraj dopoldne je na Dunajski cesti pred uходом na dvorišče Mediatove hiše električni voz zadel ob Ranzingerjev tovorni voz. Hlapcu Simon Oberthaler namreč ni videl, da privozi po progi električne železnice motorni voz in je zavil s svojim vozom čez tir. Na tovornem vozju so bili zaboji, ki so popadali na tla, ko sta vozova trčila skupaj. Jeden Ranzingerjev konj je bil na zadnjih nogah poškodovan. Na električnem vozju so se strle šipe in se je voz odrgnil. D. uže nesreče ni bilo.

V Ameriko se je odpeljalo včeraj odtod 6 izseljencev.

Iz Amerike je došlo danes zjutraj v Ljubljano 25 oseb.

Na Vestfalsko se je odpeljalo včeraj zvečer 30 delavcev.

Izgubljeni. Na poti od Črnuče do Ljubljane je izgubil včeraj popoldne trgovski potnik Maks Černivec denarnico z vsebino 26 kron.

Tatvine. Hlapcu Antonu Kralju, v službi pri Schifferrju na Dunajski cesti št. 4, je bila včeraj zvečer na Rinski cesti z voza ukradena zelenkasta konjska odeja. — Mariji Sitarjevi, kramarici v Prešernovih ulicah št. 12, je včeraj popoldne neznan tat ukradel izpred prodajalnice par nogavic.

Ponarejene krone. Po mestu krožijo ponarejene krone. Včeraj zvečer je dobil tako ponarejeno krono blagajnik na Dolenjskem kolodvoru od nekega pasažirja, kateri pa jo je dobil v mestu.

Smeti so se vnele danes dopoldne v veži Kordinove hiše v Lingerjevih ulicah. Gorele so s plamenom. Ogenj je pogasil policaj, ki je ravno mimo prišel.

Trgovski ples priredi, kakor smo že poročali, slovensko trgovsko društvo »Merkur« dne 6. februarja v veliki dvorani Narodnega doma. Danes smo prejeli še naslednje sporočilo: Za to plesno prireditev, ki se bo vršila v velikem slogu, se delajo že sedaj najmarljivejše priprave. Odbor, na čelu mu gg. Alojzij Lilleg in Josip Perdan, hoče storiti, da se trgovski ples izvrši sijajno v vsakem oziru. Sprislo dejstva, da že nekaj let v Ljubljani ni bilo velikih plesnih zabav, se je trgovsko društvo »Merkur« odločilo za prireditev trgovskega plesa v velikem slogu. Zanimanje za letošnji trgovski ples je vsestransko in se je zategadelj nadejati, da se na trgovskem plesu sestane najodličnejša družba našega mesta, to pa tembolj, ker slovensko trgovsko društvo »Merkur« uživa po vsej pravici splošne simpatije. Odbor prične v kratkem osebno vabiti dostojanstvenike, vabila se razpošlejo prihodnji teden.

Vojna nevarnost — odvrnjena.

V Rusiji je prevladalo mirovno razpoloženje. Skoro vsi merodajni listi narodnošovinistične smeri izjavljajo, da je železni mirjenja z Japonsko, seveda ne smejo trpeti pri tem ruski življenjski interesi.

Novy Kraj» piše: »Mi smo pričali izvanrednega svetovnega dogodka, ko je na duhovit način zadela duševna krščanska kultura belega plemena ob duševno pagansko kulturo žoltega plemena. Nobene dvojbe ni, da bi moralo zmagati belo pleme, ali ne z mečem, temveč s svojo duševno močjo. V žoltem plemenu zori panazijska zveza pod vodstvom Japonske. Ali ni čas, da se ji postavi porobu vsa evropska zveza?«

Nov. Vremja» pravijo na to: »Jasno je kot dan, da nimamo nič izbirati in da moramo ostati pri svoji pravici: Tega očitno na Japonskem ne razumejo, in četudi razumejo, se delajo, kakor bi ne razumeli. Ali to je njihova stvar. Mi nočemo vojske, ali naša miroljubnost ima tudi svoje meje. Na Japonskem tudi nočejo vojske, pa vendar zahtevajo takšne koncesije, ki jih ne more dovoliti niti ena močna država, ki razume svoje zgodovinske naloge. Ako se Japonci prepričajo, da so popolnoma brezvspešni njihovi računi, se mir ne bo kalil.«

London. Vest, da namerava Japan seči po orožju, ako Rusija ne spremeni svojega odgovora, ni resnična. Nikakor ni res, da bi bila vojna gotova stvar. Japan hoče vždati mir.

Berolin. Tukajšnje japonsko poslanništvo je pesimističnega mnenja. Ako Rusija Japoncem bolj ne ugodi, ne bo pretakilo do izbruha vojne četrta leta. Iz jako zanesljivega vira pa je bilo sporočeno, da so japonska poslanstva od vlade v Tokiu dobila navodilo tako pesimistično, da o položaju.

Peking. Na tukajšnja poslanstva je došla vest, da sta se dve diviziji ruskih čet odpeljali po sibirski železnici proti vzhodu.

Petrograd. Kitajska vlada je poslala mnogo vojnih čet proti Tibetu.

London. »Standard» poroča: Rusi so zasedli Haimintan, železniško postajo, ležečo 75 milj severno od Ninčvanga.

Peking. Princ Čing je japonskemu poslaniku naznanil, da ostane Kina v slučaju vojne nevtralna.

London. Poročila iz daljnega Istoka si nasprotujejo. Gotovo je samo, da ruski odgovor Japoncev ni zadovoljil. V zadnjem ministarskem svetu je bil sestavljen odgovor na Rusijo. Ta je bil takoj izročen ruskim poslanikom.

London. Iz Tokia poročajo: Posamezni udeležniki zadnjega vojnega sveta so izjavili, da je vladalo pri posvetovanju jako pomirljivo razpoloženje.

Peking. Združene države so obnovile trgovinsko pogodbo s Kino. Isto je storil Japan. Luki Mukden in Anting sta odprti svetovnemu prometu.

London. Sedanji mir v rusko-japonski zadevi se tu smatra kot mir pred viharjem. Radi datuma začetka vojske je mnogo stav. Tu so splošno mnenja, da Rusija ne more več nazaj.

Pariz. Francoska vlada je Rusiji posodila 30 podmorskih ladij. Ruske priprave na morju so tako malenkostne, da v l. 1904 ni misliti na izbruh vojne.

Petrograd. Car je ces. namestniku Aleksejevu podaril rusko križarico »Olga«.

Književnost in umetnost.

*** Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri torej pride po temeljitem in naporem pripravljani prvič na oder izvirna opera hrvatska, Josip Mandčev »Peter Svačić«. Odbor je storil vse, da se opera v vsakem oziru uprizar dostojno. — V nedeljo sta dve predstavi: pop. Ogrinčeva veseloigra »V Ljubljano jo dajmo« in »Krojač Fips«, zvečer pa četrtič in bržčas zadnjič kot večerna predstava »Pot okoli zemlje«. — Prihodnja opera bude »Afričanka«, drama pa študirata Tolstega »Vstajenje«.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Bolezni ruske carice se je pridružila influenza. — Tovarna koles »Globnio« v Berganu je pogorela. Škoda znaša 400.000 lir. — Umrl je vsled srčne kapi škof v Neusohlu na Ogrskem Karol Rimely. — Za izpopolnjenje univerze v Cernovici z medicinske fakultete se je pričelo gibanje mej bukovinskimi poslanci. — Ponesrečen profesor. Ko se je profesor kemije Rovella v Novari pripravil za predavanje, se je razletela posoda s prusko kislino. Profesor je bil takoj mrtev. — **Nov železniški stroj**, ki vozi 95 kilometrov na uro, bodo poskušali tle dni na progi Frankobrod-Kassel. — **Prepovedana opereta.** V Oseku je prepovedano nadalje peti opereto »Der Rastelbinder«, ker se oblast boji nadaljnih demonstracij. — **600 mizarskih pomočnikov** je v Pragi priredilo demonstracijo. — **Iz Berolina** poročajo, da ondi poskušajo železniški parni stroj, ki vozi 130 km. na uro. — **Novo bolgarsko narodno gledališče** zgrade v Zefiji. — **Nesreča na morju.** Iz Marzelja: Radi močnega viharja so se zatekli vsi parobrodi v pristanišče. Angleški parobrod »Laurilivod«, ki je prihajal iz Rio de Janeiro, je zadel ob pečine pri otoku Sein in se je razdrobil, pri čemur se je utopilo 10 mož, 13 pa je rešenih.

Društva.

(Postojinski salonski orkester) priredi veselico dne 17. januarja 1904 v dvorani »Narodnega hotela« v Postojni. Kot gost nastopi sl. gledališka damska kapela iz Čikage. Vpored: 1. Fučik: »Unter Ueberbrettel«, koračnica. 2. Kubišta: »Venček mičnih koračnic«, potpourri. 3. F. S. Vilhar: »Na vrelu Bosne«, moški zbor. 4. Zeller: »Kellermeister«, valček. 5. Eyalser: Potpourri iz operete »Bruder Straubinger«. 6. R. Murnik: »Bucek v strahu«. Veseloigra. 7. Nastop damske kapela. 8. Ples. Mej odmorom: Sijivi telefon. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Toiletta promenadna. Vstopnina za osebo 1 K. Ker je čisti dohodek namenjen v nabavo glasovirja, se preplačila hvaležno sprejemajo.

(Tržaški Sokol) priredi prvo predpustno veselico v prostorih bralnega društva dne 30. t. mes. Vpored: 1. »Moja zvezda«, veseloigra v l. dejanju. 2. Telovadba na bradiji in proste vaje. 3. Prosta zabava. Začetek ob 8. uri. Vstopnina za člane 20, za nečlane 40 vin. Ker je čisti dohodek namenjen za telovadno orodje, se preplačila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Narodna čitalnica v Kamniku) priredi s prijaznim sodelovanjem pianista gospoda Josipa Prochazke, profesorja »Glasbene Matice« v Ljubljani, gospoda Ivana Špaleka (gosli) ter mešanega in žen-

skega zbora v nedeljo, dne 17. prosinca v društveni dvorani KONCERT. Dirigent gosp. Emil Adamič. Vpored: 1. E. Adamič: a) »Da sem jaz ptičica«, b) »Lipa«, mešana zbor. 2. A. Dvořák: »Na táškách«, 3. B. Smetana: »Koncertna polka«, proizvajna na klavirju g. profesor Josip Prochazka. 4. Fran. Gerbič: »Rožmarin«, triglasen ženski zbor, na klavirju spremlja g. Ivan Bezeg. 5. Dr. Gajmir Krek: »I lila«, mešan zbor. 6. J. Prochazka: »Nokturno«, igra na gosli gosp. Ivan Špalek, spremlja gosp. skladatelj. 7. P. I. Čajkovski: Zbor deklet iz opere »Evgen Onegin«, III. slika, št. 11, na klavirju spremlja g. Ivan Bezeg. 8. Fr. Liszt: »Fantazija Faust«, proizvajna na klavirju g. profesor Josip Prochazka. 9. A. Foerster: »Naše gore«, mešan zbor. Po koncertu ples. Pri plesu svira mestna godba. Začetek točno ob pol osmih zvečer. Vstopnina: Sedeži za člane 60 v, za nečlane 1 K; stojišča za člane 40 v, za nečlane 60 v. K obilni udeležbi vabi odbor.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Tatinska tovariša. V. Dolinar, pastir v Sred. Kanomlji in 14 let stari Janez Remžgar iz Idrije sta pri Senjaku vzela 5 kg masla, v Idriji cigarete, šampanjsko steklenico in kozarec, dve pipi, nožiček itd. Dolinar je bil obsojen na dva meseca ječe in v prisilno delavnico, Remžgar pa na 3 tedne zapore. — **Stražnikom** se je ruval že večkrat kaznovani natakak Jože Wohlbank iz Most. Ko je prišel iz ječe, je bil v Ljubljani aretovan. Bil je namreč zavezan, da po 9. uri ne sme zapustiti svojega bivališča. Wohlbank pa se je stražniku uprl, suval ga s pestjo v prsa, brocal z nogo ter z raznimi psovkami obkladal. Obsojen je bil zopet na 8 mesecev težke ječe in v prisilno delavnico. — **Zadolženo** posestvo je prevzel Janez Sinkovec po umrem očetu v Medvedjem brdu in ni imel upanja, da bi se rešil. Ker so razni upniki pritiskali na plačilo, je Sinkovec prodal kravo, prašiča in slamoreznicco, da bi si tako nabral potnino v Ameriko. Sodišče ga je obsodilo na 3 tedne zapore. — **Živinski potnilist** je popravil Jože Vogelink iz Podhoma. Izdan je bil po županstvu v Gorjah dne 5. oktobra za 1 kravo, a on ga je popravil na 21. oktobra in je prigral v Lesce vola na semenj. Obsojen je bil na 3 tedne ječe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Žužemberk, 14. jan. Duhovščina dekanije žužemberške, zbrana na sestanku, se zahvaljuje dr. Susteršiču za možato obrambo pravic sv. cerkve.

Budimpešta, 14. januarja. Poslanska zbornica je sprejela v tretjem branju prvo rekrutno predlogo, nato pa v tretjem branju regulacijo plač državnih uradnikov, nakar se je pričela generalna debata o drugi rekrutni predlogi.

Zagreb, 14. jan. Veliko pozornost vzbuja od prejšnjega poslanca dr. F. Potočnjaka priobčena izjava o njegovi sodni obravnavi, ki se prične jutri. Dr. Potočnjak je svoječasn v brošuri pod naslovom »Prosti lopov na banski stolici« dokazal, da grof Huen-Hedervary ni od madjarskih sodišč prejel nikakega zadoščenja, ko je tožil svojega najemnika Eksel-a radi psovke »navadni goljuf« radi razžaljenja časti. To postopanje Khuenovo je dr. Potočnjak uničevalno obsodil v svoji brošuri in je bil zato postavljen pod obtožbo. Dr. Potočnjak zdaj izjavlja, da je manuskript brošure, na katero se naslanja obtožba, ponarejen. Manuskript je le prepis pisma, ki ga je dr. Potočnjak prideljal svoji pritožbi na cesarja. Ta prepis mu je bil ukraden, in sicer, kakor dr. Potočnjak namiguje, najbrže od policije, ko se je vršila pri njem hišna preiskava.

Carigrad, 14. jan. Neki mohamedanski Albanec je ustrelil v bližini samostana Detžani, 13 km. od Ipeka, nekoga srbskega duhovnika.

Petrograd, 14. jan. 40 vrst od Jekaterinoslava so pri mehaničnih tovarnah Kamenskoje veliki delavski nemiri, ker se je delavcem znižalo plačo. 10.000 delavcev je ustavilo delo, demoliralo gotove vozove in zažgalo tovarno. Del tovarne je pogorel. Dva oddelka vojakov sta se odpeljala tja. Nemiri so udušeni, delo se je zopet pričelo. Tovarna ima veliko škodo.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 806,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Veterec	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
13 9. zveč.	733,4	4,5	p. m. zah.	obl.	
14 7. zjutr.	732,4	5,3	sr. zah.	obl.	0,0
14 2. popol.	730,4	7,0		obl.	

Srednja večerajšnja temperatura - 2,0°, normale - 2,6°
Olnjate barve v kositarnih školjčkah za razprodajalce in lastno uporabo se dobé pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Frančiškanske ulice 524 5 12-4
 Vnauja naročila proti povzetju.

Javna zahvala.

V Lovranu smo več časa čutili potrebo, da se premene stare cerkvene orglje, ki niso več ustrezale svojemu namenu. Nove orglje smo naročili pri znani, vsega priporočila vredni firmi **bratov Zupanov** v Kamni Gorici. Dobili smo jih te božične praznike. Orglje odgovarjajo svoji svrhi v vsakem oziru: radi milozvočnega glasau, ki more v vernikih vzbujati pravo pobožnost, radi števil in vrst registrov, iz katerih se more izvesti raznovrstna glasbena kombinacija, pa tudi radi vnanje sestave. Vse to vzbuja zadovoljnost pri domačinih, pa tudi pri vnanjih gostih. Tudi jaz čutim dolžnost, da se tvrdki bratov Zupanov javno zahvalim za tolik trud in skrb.

V Lovranu, 12. jan. 1904.

Ivan Dragovina,
župnik.

59 1-1

1568 1-1

Potrji globoke žalosti naznanjajo podpisani vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest o smrti svojega iskreno ljubljenega nepozabnega očeta ozir. deda, tasta in brata, gospoda

Jakoba Naglas,
hišnega posestnika in izdelovatelja pohištva,

ki je danes, dne 14. januarja ob pol 9. uri zjutraj, po kratki bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, v 86. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Zemski ostanki dragega pokojnika bodo v soboto, 16. jan. ob 4. uri popoldne v hiši žalosti, Turjaški trg št. 7, slovesno blagoslovljeni in nato na pokopališču pri svetem Krištofu položeni v lastno rakev.

Sv. zadušne maše se bodo brale v raznih cerkvah.

Dragega pokojnika priporočamo v pobožni spomin.

Ljubljana, 14. jan. 1904.

Viktor Naglas, izdelovatelj pohištva, sin, **Marija Bervar, Jakobina Naglas, Ana Meyer, Adela Kubin, Frida Naglas,** hčere, **Helena Naglas** roj. **Ulrih,** sinaha, **Martin Bervar, Albin Meyer,** tovarniški ravnatelj, **Josip Kubin,** c. kr. nadporočnik zetje, **Gaspar Naglas** brat **Any Meyer,** **Viki in Helena Naglas, Pepi Kubin,** vnuki,

64 1-1

Potrtega sra naznanjamo vsem znancem in prijateljem pretužno vest, da je Vsegamogočni v svoji neskončni modrosti našo preljubljeno, nepozabno mater

Ano Tomšič roj. Petkovšek,
vdovo posestnika in trgovalca z lesom

po dolgi mučni bolezni večkrat prevedeno s sv. zakramenti za umirajoče v 75. letu njene starosti, danes ob 10. uri popoldne poklical k sebi v boljše življenje.

Pogreb predrage rajnce bo v soboto ob 9. uri popoldne po opravljeni sveti maši zadušnici v farni cerkvi sv. Pavla na farno pokopališče. Druge sv. maše se bodo brale v več cerkvah.

Nepozabno rajnce priporočamo v molitev in prijazen spomin.

Na Vrhniki, dne 14. jan. 1904.

Ivan Tomšič, posestnik in usnar, **Karol Tomšič,** občin. tajnik, sinova. — **Marija Tomšič, Ivana Javornik roj. Tomšič, Elizabeta Ogrin, r. Tomšič, Antonija Tomšič,** hčere.

Mlad izurjen pek,

ki bi rad postal samostojen, išče v ljubljanskem mestu **pekarijo v nakup ali v najem.** Zadevne ponudbe naj se dostavljajo pod šifro »B. B.« upravništvu tega lista.

55 3-2

Tovarna za kruh in drugo pecivo

Kantz, Ljubljana

1728 9 priporoča

pristni rženi kruh, mešan in črn.

Ta izdelek si je z bok prijetnega okusa in sočnosti pridobil priznanje vseh slojev prebivalstva. Dosegel je z ostalimi izdelki te tovarne najvišjo odliko: **častni križ z zlato svetinjo in diplomo** na mejnarodni razstavi živil v Bordeaux-u.

Prodajajo se hlebel in štruce | Naročila z dežele se izvršujejo najtočnejše.

Največja izbira najfinejšega luksus-peciva biškotov in prepečenca.

Vsak dan zadnje sveže pecivo ob pol 6. uri zvečer. | Dvanajst filijalk in prodajaln.

Higijenični prevozniki vozovi za kruh in drugo pecivo.

Št. 392

Razpis.

58 3-1

Podpisani deželni odbor razpisuje

ustanovo

za 1600 K za pripadnike slovenske narodnosti, ki nameravajo habilitovati se na modroslovni ali pravoslovni fakulteti kakoga avstrijskega vseučilišča za privatne docente.

Ustanovo bo deželni odbor za zdaj oddal za eno leto.

Prosilci za ustanovo se morajo zavezati, da sprejmo, ako se bo na nje reflektovalo, profesorsko mesto na vseučilišču, če se ustanovi v Ljubljani.

Opremljene prošnje za ustanovo vložiti do

do 15. februarja 1904

pri podpisnem deželnem odboru.

Od deželnega odbora kranjskega
v Ljubljani, 3. januarja 1904.

Red Star Line
Anversa New York

Karol Rebek

od c. kr. vlade potrjeni zastopnik

„Proge Rudeče Zvezde“

Ljubljana, Kolodvorske ulice 41,
od južnega kolodvora druga hiša na desno.

Najkrajša, najceneja in najboljša vožnja v

Ameriko

je na brzoparnikih te linije

Potniki bodo edino pri meni brezplačno zdravniško preiskani.

Veljavne vozne listke in natančni pouk izseljencem dobiti je v moji pisarni, Kolodvorske ulice števil. 41.

35 2

Karol Rebek.

Ernest Hammerschmidt-a nasledniki

Madile, Wutscher & Co.,

trgovina železnin in kovin,
Ljubljana, Dalvosorjev trg 6.

Velika izbira

kuhinske posode, nožev, vilic in sploh v gospodinjstvo spadajočih predmetov.

1588 12-7

Janeza Trdine
zbranih spisov

je pravkar izšla prva knjiga:

Bahovi
huzarji in Iliri.

Prezanimiva epizoda iz južnoslovanske zgodovine.

Knjiga, važna za vsakega zavrednega Slovenca.

Cena K 3.—, po pošti K 3-20.

Založil **L. Schwentner**
v Ljubljani.

1651 56

Gospodična,

katera bi bila tudi sama zmožna voditi trgovino z manufakturn. blagom

sprejme se takoj v službo!

Več o tem pové upravništvo „Slovenca“. 30 5

Poskusite pristni rastlinski likér **„Florian“**

Varstvena znamka.

Po okusu in zdravem učinku prvak likerjev.

Ogreva in oživlja teló, Budí tek in prebavo, Daje dobro spanje.

Lastnik:

Edmund Kavčič v Ljubljani.

Vzorci se radovoljno dajejo brezplačno. 1741 10

V najem se dá prostorna baraka

nasproti kolodvora nove železnice **Podbrdo-Gorica v Hudi južini** par. št. 329, pripravna za trgovino, gostilno, prenočevanje delavcev. Zraven barake je zidan prostor za pekarijo in 12 m dolg hram kot izvrstna shramba za pivo in vino. Tudi je pri baraki lep vrtič za zelenjavo.

Taki ponudniki se sprejmejo, kateri se zavežejo najemščino en mesec naprej plačevati.

Ponudbe sprejema upravništvo „Slovenca“. 50 5-3

798 100-61

Zahtevajte

brezplačno in franko moj ilustrovani cenik z več ko 600 podobami

ur, zlatega in srebrnega blaga in godbenih reči **HANNS KONRAD**

tovarna za ure in izvozna trgovina **Most št. 520, Češko.**